

KÖLCSEY FERENC

MŰSZAVAK A TÖRVÉNYTUDOMÁNYBÓL

adásvevés, emptio venditio.

adó, contributio.

adomány, donatio, királyi, régia ; nádori, palatinális.

adós, debitor.

adós, vagy kiadó trassans. codex merc.

adósság, debitum. nyilvános, nyilván adósság, liquidum

debitum.

adózó, contribuens

aláírás, subscriptio.

aláírni, subscribere.

alap, fundamentum, kereseti alap, actionis fundamentum.

alappör, processus fundamentális.

alkotvány, constitutio.

álló, fennálló törvényszék, permanens sedria.

álnok, falsarius.

álnokság, crimen falsi.

•álpénzverés, cutio . . . monetae.

alperes, incattus.

alsóbíró, judex pedaneus.

általadni, resignare.

általadás, resignatio.

általadó, lásd hátíró, indossans cod. merc.

* Baloldalt a hasáb mellé írva, kisbetűkkel.

általírni, transsumere.

általírat, transsumtum.

átalvevő, indossatus. cod. merc.

árszabás, limitatio.

áru, merx. cod. merc.

árva, pupillus.

árvaesztendő, annus pupillaris.

árvaörökség, successio pupillaris.

árverés, 1. többletígérés, licitatio.

atyafiak, mellék atyafiak, collaterales.

avatkozni, ingerere.

avatkozó, ingerens.

avatkozás, ingessio.

bajvívás, 1. párviadal, duellum.

bátorságosítás, bátorságot adni.

beállítani, statuere.

beállítás, tanubeállítás, statutio.

becsű, aestimatio.

becsüs, aestimator.

becsűár, aestimationale pretium.

behajtani, invagiare.

behajtás tilalmasból, invagiatio.

" kárból, impulsio.

" kérdéses helyből, abactio.

behívás, evocatio. 1. idézés, idézet,

behívni, evocare ; idézni,

behozatal, inductum. felperesi behozatal, inductum
actoreum

beiktatni, 1. iktatni, statuere, instellare.

beírni, intabulare.

beírás, intabulatio.

bejegyezni, improtocoilare.

* bejegyezés, improtocolatio.

bejegyzett, improtocolatus. cod. merc.

bejelenteni, insinuare.

bejelentés, insinuatio.

****békítés**

belső formabeli fogyatkozás, defectus solemnitatis
internae.

bemutató, praesentans. cod. merc.

bélyeg, nóta.

bénítás, mutilatio.

bér, 1. díj, merces.

beszámítani, liquidare.

beszámítás, liquidatio.

*****betöltés, implementum.**

bevallani, fateri.

bevallás, fassio.

bíró, judex. bírósan, judicialiter.

bírói, iudicialis.

bírói kihallgatás, examon iudiciale.

bírói zálog, pignus iudiciale.

bírói parancsolat, mandátum iudiciale.

bíróság, első

bíróskodni,

bíróskodás.

birtok, possessorium.

birtokos, possessionatus.

birtoktalan, impossessionatus.

birtokból, birtokon belől, ex possessorio, intra domínium.

birtokkivül, extradominium.

birhatlanság, incapacitas possessorii.

* Eredetileg - te t é s volt, de e két szótagot törölte Kölcsey.

*• Baloldalt a hasáb mellé írva, kisebb betűkkel.

****• 3 sornyi szó ez után törölve van.**

birhatóság, capacitas possessorii.

*bitang, vagus.

bizonyság, testimonium.

bizonyítvány, literae testimoniales.

biztos, commissionatus. teljes hatalmu biztos, plenipotentarius.

biztosvállás, constitutio plenipotentiaria.

bocsátani, ítélet alá bocsátani, lebocsátani, submittere.

*bukás, fallimentum.

bukó, fallimentarius.

bűn, crimen.

bűntárs, complex, socius eriminis,

bűntársaság.

büntető pör, processus criminalis.

büntető törvényszék, segria criminalis.

büntetés, poena.
compassus, vár magyar neve.
csalárdság, fraus.
csalás.
csecsemőkitétel, expositio infantis.
cseléd, famulus.
cselédség, famulitium.
csere, cambium.
cserelevél, cambiales litterae.
céh, contubernium.
cím, titulus.
dézma, 1. tized, decima
dézmapör.
díj, merces, praemium.
* Baloldalt a hasáb mellé írva, kisebb betűkkel.
egyházi, ecclesiasticus.
* egyirány, proport.
egyjusu, idem jus fovens.
egyvédelmű, edacm defensa utens.
egyoldalú, unilateralis,
ellenállani, opponere.
ellenállás, oppositio.
ellenállási pör, processus oppositionalis.
ellenmondani, contradicere, protestari.
ellenmondás, contradictio, protestatio.
ellenmondó, contradictor.
'elfogadni, elfogadó, acceptarius trassatus (?). cod.
merc.
elfogás, incaptivatio.
elhárító, depulsorius.
ellátni, revidere.
ellátás, revisio.
elmarasztani, convincere.
elmarasztás, eonvictio.
elmarasztott, convictus.
előülő, praeses.
előliülés, praesidium.
előttezni, coramizare.
előttező, coramizans.
előttezés, coramisatio.
*előintés, praemon.
*előbbtétel, praeclas.
előterjesztés, repraesentatio.
elrontani, 1. megrontani, invalidare.
elrontás, 1. megrontás, invalidatio.
elsőszülöttség, primogenitura.

elsőszülöttségi jus, jus primogeniturae.

* ItaUildah fi hasait mellé írva.

elsőbbség, prioritás.

engedmény, cessio.

engedményes, cessionarius.

érdem, meritum.

érdembeli, meritorius.

érdembe ereszkedés, contestatio litis.

érdemtárgy.

eredetiek közlése, originalium commimk'atio.

eredetileg, in origine.

erőszak, violentia.

erőszakosan, violenter,

erőszaktétel, stuprum.

érseki szék, sedes praedialis.

érték, valuta.

" megfizetett, avuta (?)

" elintézett, intesa.

" cserélt, cambiata.

" portékás, in mercibus.

" kontós, a conto, Cod. Merc.

fekvő, immobilis.

feladás, propositio.

felebbvinni, appellare.

felebbvitel, apelláta.

felebbvitelű, appellatorium.

fél, pars ; felek, főbb felek, partes principales ; járuló

felek, partes accessoriae.

**feleselés, allegatio.

'felfedezés, revelatio.

feleségi jus

felperes, actor.

* Baloldalt, a hasáb mellé írva.

*• A feleselés elé 1. számot, a felfedezés elé 2. számot írt

Kölcsey — ennek megfelelően helyeztük el e szavakat.

felperesi, actoreus.

felperesség, actoratus, 1. perelhetőség.

félretenni, reponere.

félretétel, repositio.

felségsértés, crimen majestati(s)cum.

felsőség, suprematus.

felvenni, levare.

felvétel, levata.

felülírni, superinscribere.

felülírás, superinscriptio.

fiók, filialis.

fiscus.
fizethetőség.
fizethetetlenség, insolventia.
fogadó, acceptarius, trassatus (?) C. M.
foglalás, executio, 1. végrehajtás.
*fogság,
*fogoly.
*főkönyv, maestro Cod. merc.
*földes úr.
fokhely, emporium.
főszavatos, superevictor.
főszavatozandó, superevincendus.
folyamodás, recursus.
folytatólag, continautorié.
fogytás, rapina, praedocinium.
gondviselő, cnrator.
gonosz, dolosus.
gonoszság, dolus.
gonosztevő, malefactor.
gonosztevők elszabadítása.
• Baloldalt, a hasáb mellé írva.
gyám, tutor.
gyár, fabrica. C. M.
gyáros, fabricans. C. M.
gyilkosság, homicidium.
gyökér, radix.
gyökeres, radicalis.
gyökeresség, radicalitas.
gyújtogatás, incendiarius.
gyújtogató, inceudarius.
gyűlés, congregatio.
hagyomány, legatum.
hagyományos, legatarius.
hajadon jus, jus capillare.
hajótörés próbája, próba naufiagii.
haladék, respirium.
haladékos, respiriis alligatus.
halmozott, cumulatus.
hamispénzverés, cusio monetae falsae.
hamis vád, accusatio falsa.
hárító, depulsorius, 1. elhárító.
használás, usus.
haszonvétel, beneficium. közhaszonvétel, commune b.
nemesi haszonvétel, curiale b.
határ, méta.
határjárás, metarum reambulatio.

*határnap, terminus,
határpör, metalis processus.
határujtás, vagy igazítás, rectificatio metarum.
hatáskör, sphaera activitatis.
hatóság, activitas. .
hátírni, indossare. cod. m.
* Baloldali, a hasáb mellé írva.
hátírás, indossamentum. üres hátírás, in bianco. cod. m.
hátíró, indossans. cod. m.
hazafiusítás.
házasítás, emaritatio, 1. kiházasítás.
házassági kötelezés, contractus sponsalisticus.
házbér, census domalis.
házitár, hadikár.
helybenhagyás, consensus. 1. jóváhagyás.
helyszínén, in facie loci.
hiba, culpa.
hibás, culposus.
hit (eskü), juramentum, fides.
hitel, ereditum.
hiteles, authenticus.
hitelezés.
hitelező, creditor.
hitelni, authenticare, 1. meghitelni.
hiteltetés, authenticatio, 1. meghiteltetés.
hitelesítés, authenticatio.
hitebér, dos.
hitletétel, depositio juramenti.
hitszegés, perjurium.
hívtelen, notórius.
hívtelenség bélyege, nóta infidelitatis.
hosszú pör, processus longae litis.
hozomány, paraphernum.
húzó, moratorius.
járuló, accessorius.
járulólag, accessorie.
javak; ingó, fekvő, javak, bona mobilia, immobilia.
"javallat, projectum.
* Egy szó törölve. ..•-'... . - . . . : .
javítás, melioratio.
idézni, citare.
idézet, citatio.
idétlen szülés eszközlése, procuratio abortus.
időtöltés, praescriptio. Páriz P.
jegyzék, strazza. cod. merc.
jegyzőkönyv, protocollum.

igazság, justitia.
iktatni, statuere, instellare.
iktatás, statutio, instellatio.
illető, competens.
intés, admonitio.
intő, admonitorius.
intézet, institutum.
jobbágy, colonus.
jog, jus.
jóságbiratlanság, incapacitas possessorii.
jóváhagyás, consensus. 1. helybenhagyás.
íromány, acta.
irtás, exstirpatura.
ítélet, sententia.
ítéletet hozni, sententiam fene.
ítélet újíto, renovatorius.
ítélőszék, tribunal.
ítélet alá bocsátani, submittere, 1. bocsátani.
•kamat, interusurium.
kard, jus gladii.
karddal bíró, jure gladii pollens.
káptalani, homo capitularis.
kármentés, indemnatio.
kárhoztatni, condemnare.
• Felette egy szó törölve: a kamat előtt I., a káptalani előtt 2.
kárpótlás, compensatio.
kebel, grémium.
kebelbéli, gremialis.
kebelezett, ingremiatus.
kegyelmezés, aggratio.
képviselés.
kérdőpont, deutri punctum.
kereset, actio.
kereseti, actionalis.
keresetbe vett, inactionatus
keresetlevél, libellus actionaris.
keresetírás, scriptura act. cod. m.
kereskedő, mercator.
kereskedői kamat.
kereskedő szék, tribunal mercantile.
kereskedő társaság, societas. nyilvános, manifesta. rejtett, occulta. felsőbbek, superiores, seu in accomandita.
cod. merc.
kereskedőkönyv, bber mercantilís, cod. ni.
kétoldalú, bilaterális.

két nőtartás, bigámia.
kétséges nemes, dubiae nobilitatis.
kezesség, fidejussio.
kézműv, manufactura. cod. m.
kézműves, artifex.
kiadni, expedire.
kiadás, expeditio.
kiadó, expeditor.
kiadó, trassans. cod. merc.
kifogás, exceptio.
kihallgatni, examinare.
kiházasítás, emaritatio. 1. házassítás.
kiküldeni, exmittere, deputare.
kiküldés, exmissio.
kinevezni, denominare.
kinevezés, denominatio.
királyi, regius.
királyi ember, király embere, homo regius.
kisgyűlés, particularis congreg.
kiváltani, reluere.
kiváltás, relutio.
kiváltó, relutorius.
kiváltság, privilegium.
kivonat, extractus.
kölcson, mutuum.
kölcsonös, mutuus.
könyvvizsgálat, censura librorum.
kötelezés, obligatio.
kötés, vinculum.
követ, ablegatus.
követelni, prosequi.
követelés, prosecutio.
követelő, prosecutorius.
közbátorság, publica securitas.
közbenjáró kérdés, intermedia quaestione.
közbirtokos, compossessor.
közgyűlés, generális congregatio.
közhaszonvétel, beneficium commune.
közhitelű, authenticus.
közönség, publicum.
közönséges, generális.
közügy, causa publica.
küldött, deputatus.
küldöttség, deputatio.
különös, speciális.
különvált, separatus.

különszavazat, votum separatum.

külső forma béli fogatkozás, defectus solemnitatis
externae.

*külön jusu.

különvédelmű.

lázadás, tumultus.

leányi negyed, quarta puellaris.

leszállani, condescendere.

leszállítás, condescensio.

letenni, deponere.

letétel, depositio.

levélközlés, communicatio litterarum.

levéltár, archivum.

levélváltság, taxa litterarum.

levélvisszakérés, repetitio litterarum.

magszakadás, defectus seminii.

magszakadott, deficiens.

magányos, privatus.

makacs, contumax.

makacsság, cuntumacia.

makacsságban elmarasztalni, in contumacia
convincere.

másolat, copia.

megjavulás, antiquatio.

megbízás, commissio.

megbízó, committens.

megbízott, commissionatus.

meghitegni, authenticare.

megjelenni, comparere.

megjelenő fél, pars comparens.

megjelenés, comparitio.

* Utána két szó törölve.

meghamisítás, falsificatio.

"megrontani, invalidare, l. elrontani,

megtartóztatás, detentio. a nála lévő árut megtartóztatni,

cod. merc.

megye, comitatus.

megyei, comitatensis.

mellék, collateralis, mellékes,

méltatlan kereset, indebita actio.

mérlegváltság, taxa, stateralis.

műhely, officina, fabrica. 1. gyár.

nádori, palatinaris.

napibér, napdíj, diurnum.

napló, diarium.

napló, giornale. cod. m.

negyed, quartalicium.
nemes, nobilis.
nemesi, nobilitarius.
nemesség, nobilitas.
nemesedő pór, legitimatorius processus.
nemesedés, legitimatio nobilitatis.
nemes ülés, sessio nobilitaris, curia.
nemtelen, ignobilis.
nőrablás, crimen raptus.
nőparáznaság, adulterium.
okadás, motivatio.
okfő, princípium.
oklevél, diploma.
oknélküli felebbvitel, temere appellata.
orgazda, fautor.
orgazdaság, fautoratus.
* Baloldalt, a hasáb mellé írva.
öregségi jus, senioratus.
örökség, haereditas.
örökös, haeres, haereditarius.
öröködni, succedere.
öröködés, successio.
*örökség erejéig, ad vires successionis.
örökvallás, fassio perennalis.
örökvevő, fassionarius.
országos, regnicolaris.
Országgyűlés, Comitia.
orvoslás, remedium.
**osztáj, divisio. Uj osztáj, nova divisio.
osztájigazítás, rectificatio divisionis.
osztájos, condivisionalis.
öszvehívás, convocatio.
öszvehívási pór, processus concursualis.
öszveirás, conscriptio.
öszvekötött, colligatum.
özvegyi jus, jus viduale.
óvás, caucio, óvni, cavere.
papi rend, ecclesiastice.
paraszt, rusticus.
párviadal, duellum. 1. bajvívás.
patvar, calumnia.
patvaros, calumniosus.
patvarvítató, calumniam allegans.
pecsét, sigillum.
pénzhamisítás, falsificatio monetae.
pénztár, cassa.

polgár, civis.

* Baloldalt, a hasáb mellé írva,

** j-vel írja a nemesi birtok elosztásának szinonimáját, mint műszót.

polgári, civicus, civilis.

polgárság.

polgári alkotmány, constitutio civilis.

polgártárs, concivis.

*polgári telek, fundus civicus.

polgári törvénykönyv, codex legum civilium.

pör, processus, causa, lis.

pöralatti tárgy, substratum litis.

pöres fél, pars litigans.

pörköltség, expensae litis.

pörkezdés, incaminatio processus.

pörelhetőség, perelhetőség, actoratus l. felperesség.

pörfolyam, defluxus litis.

pörfolyamat, terminus judiciorum.

pörfolyási rend, ordo processualis.

pörfolyta alatt, sub lite deflua.

pöriromány, acta processuaria.

pörletétel, depositio litis.

pörelhagyás, cessio litis.

**pörmásolat, transsumtum.

pörújítás, novisatio.

pörújító, novisans.

pöröltő, litis peremptorius.

rab, captivus.

rabbalbánás, tractamentum captivorum.

rablás, rapina.

rátudás, imputatio.

rendszabás, statútum.

rendek, ordines.

részes kötelezés, partialis obligatio.

* Baloldalt, a hasáb mellé írva.

** Egy szó — utána — törölve van.

révám, naulum.

rontás, deterioratio.

rovás, dica.

rövid pör, processus brevis litis.

sajtószabadság, libertás preli.

sarkalatos, cardinalis.

sebütés, vulneratio.

sérelem, praeiudicium.

számadás, számolás.

számadó, rationans.

számadási pör.
szabadság, libertas.
szavatos, evictor. Pariz P.
szavatosság, evictio.
szavatolni, evincere.
ízavatozandó, evincendus.
szavatos társ, coevictor.
szavazni, votisare.
szavazás, votisatio.
szavazat, votum.
szék, judium, tribunal.
székhely, locus iudicii.
székújítás, restauratio, 1. tisztválasztás.
székrontás, violatio sedis.
szentszék, fórum ecclesiasticum.
szentségtörés, sacrilegium.
szokás, consuetudo.
szóváltó, verbális, szóváltó pör, processus verbális.
tagadó hit, iuramentum diffensorium.
támadás, tumultus,
tábla, tabula.
tanács, senatus.
tanácsbeli, senator.
tanú, testis.
tanúskodni, testem agere.
tanúvallás, fassio testium.
tanúvallatás, examinatio testium.
tanúlevél, documentum.
tárkönyv, cassakönyv.
tárnokszék, sedes tavernica.
társaság, societas.
" felbomlása, dissolutio societatis, cod. m.
" engedménye, cessio societatis. cod. m.
terhét felvenni, onus assumere.
testi büntetés, poena corporalis.
tett, factum. régi, új tett. tettet tárgyazó pör.
'tiltás, prohibita.
tiszt, officium, persona magistratualis.
tisztviselő, officialis.
tisztség, officium, magistratus.
tisztválasztás, restauratio, 1. székújítás,
tishti pártfogás, assistentia fiscalis.
tishti pör, processus magistratualis.
tized, decima, 1. dézma.
töbбетígérés, licitatio, 1. árverés,
tokma, contractus, pactum, Páriz P.

tokmás, proxeneta. Cod. merc.
tokmabér, tokmadíj, proxeneticum. Cod. M.
tokmabetöltés, implementum contractus.
tolvaj, fur.
tolvajság, furtum.
törvény, lex.
törvényjavallat, projectum legis.
törvénykönyv, codex legum.
* Baloldalt, a hasáb mellé írva.
törvényes, legitimus, legális.
törvénytelen, illegális, illegitimus.
törvénycikkely, articulus legis.
törvényhozó test, corpus legislativum.
törvényhatóság, jurisdictio.
törvény folyás.
törvény székhely, sedes judiciaria.
törvény székek elrendeltetése, coordinatio fororum.
törvényszolgáltatás, administratio justitiae.
törvényszolga, apparitor, Cod. M.
ügy, causa.
ügyész, procurator.
ügyes, causans.
ügyészi hivatal visszahúzása, revocatio procuratoris.
*újított pör, processus novi.
újított adomány, nova donatio.
új osztály, nova divisio.
úr, dominus.
úri székhely, sedes dominalis.
uradalom, domínium.
utánazás, közhitelű papírosok utánazása.
utasítás, instructio, invariatio.
utasító, invariatorius.
úti bátorság, salvus conductus.
úti levél, passualis.
uzsora, foenus.
uzsorás, foenerator.
választott bírósági elnök, arbiter.
választott bíróság, választottság, compromissionale
judicium.
választott közönség, electa communicas.
vallani, fateri, constituere. ügyészt vallani, procuratorem
constituere.
valló, fatens.
váltólevél, cambiales litterae, Cod. M. formás váltó
levél, formális ; száraz, sicca ; tulajdon, propria.
vám, telonium.

vásári bíróság, *judicium nundinale*.
véghagyás, *testamentum*,
végintézet, *ugyanaz*,
végrehajtani, *exequi*.
végrehajtás, *executio*.
végrehajtó hatalom, *executiva potestas*.
végrehajtási tárgy, *objectum executionis*.
végrehajtást igazító, *executorio-correctorium*.
végítélet, *sententia finalis*.
veksely, váltólevél, *cambiales litterae*, Pariz P.
verés, *verberatio*.
vérparáznaság, *incestus*.
végzés, *determinatio*.
végzet, *idem*.
vétek, *delictum*.
vétkes, *delincraens*.
világos ó'röködés, *successio plana*.
visszahelyheztetés, *repositio*.
visszatétel, *idem*.
visszahelyheztető, *repositorius*.
visszapótlás, *compensatio*.
visszautasított váltó,
visszaűzés, *repulsio*.
visszaűzési pör, *repulsionalis processus*.
visszavallás, *refassio*.
vitatás, *allegatio*. I. felelés.
zálog, *pignus*.
zálogos, *pignore affectus*.
zálogosító, *pignoratarius*.
zálogosítás.
zálogba adás, *oppignoratio*.
zálogfeltétel, *conditio pignoris*.
zálogpör, zálogos pör. *processus pignoris*.
zálogsumma, *summa pignoratitia*.
zálog valósága, *realitas pignoris*.
zálog leszállta, *devolutio pignoris*.
zálog mihelyett volta, *localitas pignoris*.
zálogváltás, *relutio pignoris*.
zálogváltó pör, *relutorius processus*.
zár, *sequestum*.
záraték, *clausula*.
zárrontó, *praevaricator*.
zászlóalja, *bandérium*.

1832